

Kohti kestäväää ruokapakkaamista

Maria Åkerman ja Henna Sundqvist-Andberg
VTT

Euroopassa tuotetaan lähes 30 miljoonaa tonnia muovijätettä vuosittain, ja määrä on kasvussa. Ruokapakkausten osuus tuotetusta muovijätteestä on lähes 60 %. EU:n muoviroskan vähentämistä ja kiertotalouden edistämistä koskevat tavoitteet edellyttävät muutoksia ruokapakkaamisessa. Nämä tavoitteet tuovat suomalaisille ruuan tuotannon, vähittäiskaupan ja pakkausteollisuuden toimijoille sekä uusia vaatimuksia että kasvumahdollisuuksia

Esittelemme sekä poliittisen että yritysten päätöksenteon tueksi kuusi kestävän ruokapakkaamisen kriteeriä ja niiden väliset jännitteet. Lisäksi suosittelemme päätöksentekijöille toimenpiteitä kestäväää ruokapakkaamista edistävän innovaatioyhteistyön tehostamiseksi.

Kuva: Kestävän ruokapakkaamisen kriteerit ja esimerkkejä niiden välisistä jännitteistä.

HUOMIOITAVAA

- Pakkauksilla on olennainen tehtävä ruokaketjussa. Pakkausmateriaalien ja pakkausten kulutuksen vähentäminen sekä kierrätyksen edistäminen tulee toteuttaa niin, että sivutuotteena ei synny uusia haittoja toisaalle esimerkiksi lisääntyneen ruokahävikin myötä.
- Ruokapakkausten kestävyyskriteerien määrittäminen edellyttää lisätietoa siitä, kuinka muutokset pakkaamisessa edistävät tai jarruttavat erilaisia ruokajärjestelmälle asetettuja kestävyystavoitteita sekä pakkausteollisuuden mahdollisuuksia kehittää uusia ympäristöystävällisempiä ratkaisuja.
- Kestävyyden eri kriteerit voivat olla ristiriidassa keskenään. Tästä johtuen myös yksittäistä ruokapakkaamisen kestävyystavoitetta edistävä toimi saattaa hankaloittaa toisen kestävyystavoitteen saavuttamista. Voidakseen tehdä perusteltuja valintoja päätöksentekijöiden on tunnettava ruokapakkaamisen toimintaympäristö sekä eri kestävyyskriteerien väliset ristiriidat ja keskinäisriippuvuudet.
- Kestävän pakkauksen pitäisi täyttää ruokajärjestelmää palvelevat tehtävänsä mahdollisimman pienillä ympäristörasitteilla ja järkevillä kustannuksilla. Yritykset, viranomaiset ja poliittiset päätöksentekijät tarvitsevat arvioinnin apuvälineitä pystyäkseen tekemään valintoja, joissa huomioidaan vaikutukset ruokapakkaamisen kestävyyskriteereihin.

Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama Package-Heroes-hanke suosittelee poliittisille ja yritysten päättäjille neljää toimenpidettä, joiden avulla toimijoiden välistä yhteistyötä kestävämpien ruokapakkausratkaisujen kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi voitaisiin vahvistaa.

PÄÄTTÄJÄSUOSITUKSET

- Kestävän ruokapakkaamisen strategiset tavoitteet ja toimenpideohjelma osaksi muovitiekarttatyötä**
- Ministeriöiltä vahvempaa tukea vapaaehtoisten sopimusten osana tapahtuvaan innovaatioyhteistyöhön**
- Yhteistyöllä Suomesta johtava kestävä ruokapakkaamisen innovaatioalusta**
- Tuottajayhteistyötä tarvitaan tuotemerkintöjen ja pakkausten kierrätettävyyden selkiyttämiseksi**

